

Årlig melding 2015

Nasjonal koordineringsenhet
for dom til tvungent psykisk helsevern

OM NASJONAL KOORDINERINGSENHET FOR DOM TIL TVUNGENT PSYKISK HELSEVERN:

I 2008 anbefalte Mæland – utvalget i sin rapport *Etterkontroll av reglene om strafferettslig utilregnelighet, strafferettslige særreaksjoner og forvaring* en nasjonal utvidelse av den opprinnelige Koordineringsenheten for dom til

behandling i Helse Sør – Øst. Justis og politidepartementet fulgte opp forslaget i påfølgende høringsnotat i desember 2008. Departementet forslo å lovregulere enhetens drift og register, samt opplysningsplikt mellom aktørene og enheten. I Prop. 108L (2011 – 2012) ble forslaget fremmet for Stortinget. Nye bestemmelser i psykisk helsevernloven trådte i kraft 01.07.2012.

Nasjonal koordineringsenhet for dom til tvunget psykisk helsevern (heretter Nasjonal koordineringsenhet) sin drift er hjemlet i psykisk helsevernloven § 5 – 2a.

Nasjonal koordineringsenhet skal primært:

- Utarbeide og oppdatere retningslinjer for samhandling ved iverksettelse og gjennomføring av dom til tvunget psykisk helsevern
- Føre register som gir nødvendig oversikt over personer som er dømt til tvunget psykisk helsevern
- Sørge for at alle parter har den informasjonen som er nødvendig for at de lovpålagte oppgavene skal kunne løses på best mulig måte

Nasjonal koordineringsenhet er organisert under Oslo universitetssykehus HF og Regional sikkerhetsseksjon Helse Sør – Øst.

Nasjonal koordineringsenhet ble ledet av Stine Kilden frem til 31.12.2014.

Roar Hedemark ble ansatt som enhetsleder og tiltrådte stillingen den 01.02.2015.

Enheten har 1,4 stillinger, men stillingen som spesialkonsulent har vært ubesatt gjennom 2015.

Sara Christine Westrum Leiddal ble ansatt som spesialkonsulent i 40% stilling fra 01.01.2016.

FAGRÅDET

Førstestatsadvokat Berit Sagfossen:

Cand. jur fra Universitetet i Oslo 1987. Har arbeidet som statsadvokat ved Oslo statsadvokatembeter siden 1997, og som førstestatsadvokat/avdelingsleder fra 2004.

Har hatt et særlig oppfølgings- og fagansvar for særreaksjons- og forvaringssaker ved embetet fra ikrafttredelsen av disse reaksjonene 01.01.2002. Var en av initiativtagerne til det som nå er blitt Nasjonal koordineringsenhet for dom til tvungent psykisk helsevern.

Førstestatsadvokat Bjørn Kristian Soknes:

Cand. jur fra Universitetet i Oslo 1978. Førstestatsadvokat i Økokrim, statsadvokat og avdelingsleder ved Oslo statsadvokatembeter i perioden 1993 - 2003, statsadvokat i Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane 2003 - 2008, førstestatsadvokat og embetsleder i Trondheim siden 2008. Leder av Riksadvokatens arbeidsutvalg vedrørende undersøkelse av kvaliteten på etterforskning av voldtektssaker. Nestleder i utvalget som leverte NOU 2008:4 "Fra ord til handling".

Politiadvokat Tina Bjarkø Helleland:

Cand.jur fra Universitetet i Oslo i 1997. Har arbeidet i politiet siden 2000, og som politiadvokat ved Oslo politidistrikt, Seksjon for Volds- og seksualforbrytelser siden 2009. Har særlig oppfølgings- og fagansvar for særreaksjons- og forvaringssakene.

Seniorkonsulent/Jurist Øyvind Holst:

Cand.jur.1995, jobbet i påtalemyndigheten, domstolene og Helse Sør Øst. Skriver Phd om samfunnsvern i helsevesenet.

Psykiater Siri Anita Medalen:

Medisinstudier i Tyskland, ferdig lege 2004. Har jobbet i allmennpraksis før hun 2008 begynte å jobbe i psykiatrien. Har jobbet i sikkerhetspsykiatrien fra 2011. Ferdig spesialist i psykiatri i 2014. Jobber som overlege ved lokal sikkerhetspost i Helse Stavanger HF. Har faglig ansvar for en rekke pasienter underlagt dom til tvungent psykisk helsevern. Har også i tre år jobbet som fengselslege.

Psykologspesialist Anne Lill Ørbeck:

Utdannet ved universitetet i Oslo. Har arbeidet med forskning og senere undervisning ved Universitetet i Oslo, dette i ca 25 år i fagfeltet diagnostikk og utredning. Har ansvar for det samme i Norsk Psykologforening i spesialiteten klinisk voksenpsykologi. Har tidligere jobbet ved Dikemark, Blakstad og Lier sykehus. Har vært faglig ansvarlig for mange dømte til TPH og har sittet i fagrådet i ca. 3 år. Arbeider p.t. ved Regional sikkerhetsseksjon, Dikemark.

RETNINGSLINJEN

Retningslinje for samhandling ved iverksettelse og gjennomføring av dom på overføring til tvungent psykisk helsevern ble sist revidert den 18.09.2013. Ny revidert utgave er under utarbeidelse og vil bli ferdigstilt i løpet av juli 2016.

NETTSIDE

Koordineringsenhetens nettside inneholder informasjon om særreaksjonen, lovverk og generelt om gjennomføring av dom, samt redegjørelser rundt ulike problemstillinger.

Her finnes også siste versjon av retningslinjen som utfyller lovverket som regulerer etablering og gjennomføring av dom på overføring til tvungent psykisk helsevern, samt mal for utarbeidelse av statusrapporter.

www.nasjonalkoordineringsenhet.no

UNDERVISNING OG VEILEDNING

Nasjonal koordineringsenhet arbeider aktivt med å spre kunnskap om gjennomføring av særreaksjonen, dom til overføring til tvunget psykisk helsevern.

I løpet av 2015 har dette ikke kunnet bli høyest prioritert, da enheten har fått ny enhetsleder og stillingen som spesialkonsulent har vært ubesatt.

Nasjonal koordineringsenhet har imidlertid holdt foredrag/undervisning ved:

- Sørlandet sykehus HF
- Sykehuset Vestfold HF
- Groruddalen DPS, Akershus universitetssykehus HF
- Vestre Viken HF
- Regional sikkerhetsseksjon RSA
- Fagrådsmøte

STATUS

Pr. 31.12.2015 var det 168 pasienter under aktiv gjennomføring av dom til tvunget psykisk helsevern. Av disse var 103 innlagt *med* døgnopphold, 64 *uten* døgnopphold, mens 1 pasient er overført iht. § 5 – 6 (Overføring til anstalt under kriminalomsorgen)

Fordelingen på de respektive Regionale helseforetakene er som følger:

I 2015 fikk 18 personer sin første dom til overføring til tvunget psykisk helsevern.

Det var i alt 5 opphør av dom til overføring til tvunget psykisk helsevern i løpet av 2015. Av disse ble 4 administrativt opphørt av ansvarlig statsadvokat, mens 1 opphørte som følge av rettslig kjennelse.

Regionalt helseforetak	Antall nye domfelte i 2015	Aktive domfelte totalt	Med døgnopphold	Uten døgnopphold	Antall innbyggere i opp-taksområdet**	Antall opphør
Helse Nord	1	11	10	1	480 740	1
Helse Midt-Norge	0	14	10	4	709 504	-
Helse Vest	7	33*	25*	8	1 086 829	-
Helse Sør-Øst	10	111	59	52	2 888 729	4
Totalt	18	169	104	65	5 165 802	5

DOMFELTE UTEN OPPHOLD

(Status pr. 31.12.2015)

Pasienter med dom til overføring til tvunget psykisk helsevern som er begjært utvist/ikke har oppholdstillatelse i landet byr fortsatt på utfordringer for helsevesenet. Disse pasientene har begrensede rettigheter i landet og opptar ofte plasser i sengeposter lengre enn hva som anses som nødvendig ut i fra et samfunnsvern hensyn.

Endringer i Lov om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) ble satt i kraft fra og med 1. mai 2015. Stortinget endret utlendingsloven § 72 (nytt annet ledd) og samme lov § 124 (nytt fjerde ledd) samt gitt et nytt femte ledd straffeloven § 39 mv. for å legge til rette for utvisning av utlendinger som er dømt til tvungen psykisk helsevern og tvungen omsorg.

Det vises i denne sammenheng til Prop. 34 L (2014-2015) og Innst. 176L (2014-2015)

Nasjonal koordineringsenhet
for dom til tvungent psykisk helsevern